

Exam. Code : 103203
Subject Code : 1108

B.A./B.Sc. 3rd Semester
HOME SCIENCE (Clothing Textiles (Part-I))

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—50

Note :— Candidates are to attempt **FIVE** questions, **ONE** from each Section. **Fifth** question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. With the help of diagram explain the various parts of sewing machine. 10
2. Explain the care and use of the following sewing equipments :
  - (a) Types of scissors
  - (b) Different types of needles 10

SECTION—B

3. What are the required girth measurements ? 10
4. Describe the process of developing a design on the basis of :
  - (a) Drafting
  - (b) Pattern making 10

SECTION—C

5. (a) Classify fibres according to their sources.
 (b) Explain the manufacture of cotton fibres. 10
6. Explain the steps of manufacture of silk fibres. Describe properties of silk fibres. 10

SECTION—D

7. What is resist dyeing process in cotton fabric ? 10
8. Explain the process of :
 (a) Block printing
 (b) Screen printing 10

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ-ੳ

1. ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10
2. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿਲਾਈ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
 (ੳ) ਕੈਂਚੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ
 (ਅ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਈਆਂ। 10

ਭਾਗ-ਅ

3. ਘੇਰੇ ਦੇ ਮਾਪ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ? 10
4. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ :
 (ੳ) ਡਰਾਫਟ।
 (ਅ) ਪੈਟਰਨ ਬਣਾਉਣਾ। 10

ਭਾਗ-੮

5. (ੳ) ਰੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰੋ।
 (ਅ) ਸੂਤੀ ਰੇਸ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10
6. ਰੇਸ਼ਮ ਰੇਸ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 ਰੇਸ਼ਮ ਰੇਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 10

ਭਾਗ-੯

7. ਸੂਤੀ ਰੇਸ਼ੇ ਵਿਚ ਰੰਗਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 10
8. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ :
 (ੳ) ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ
 (ਅ) ਸਕ੍ਰੀਨ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ। 10

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰत्यੇਕ ਭਾਗ ਮੇਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ, ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪਾਂਚਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੀ ਭੀ ਭਾਗ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਆ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅੰਕ ਹੈ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਆਰੇਖ ਕੀ ਸਦਦ ਸੇ ਸਿਲਾਓ ਸਭੀਨ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਭਾਗੋਂ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। 10
2. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸਿਲਾਓ ਉਪਕਰਣੋਂ ਕੀ ਦੇਖਭਾਲ ਔਰ ਉਪਯੋਗ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਬਤਾਏਂ :
 (ਕ) ਕੈਂਚੀ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ
 (ਖ) ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਝਯਾਓ। 10

ਭਾਗ—ਕ

3. ਖੇਰੇ ਕੇ ਸਾਪ ਕੀ ਕਯਾ ਆਵਝਯਕਤਾ ਹੈਂ ? 10
4. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਕੇ ਆਧਾਰ ਪਰ ਏਕ ਡਿਜਾਇਨ ਕੋ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਵਰਨਾਨ ਕਰੇਂ :
 (ਕ) ਆਲੇਖਨ
 (ਖ) ਪੈਟਰਨ ਮੈਕਿੰਗ। 10

भाग—ग

5. (क) रेशों को उनके स्रोतों के अनुसार वर्गीकृत करें।
(ख) कपास रेशों के निर्माण की व्याख्या कीजिए। 10
6. सिल्क रेशों के निर्माण के चरणों की व्याख्या करें। सिल्क रेशों के गुणों का वर्णन करें। 10

भाग—घ

7. सूती कपड़े में रंगाई प्रक्रिया का प्रतिरोध क्या है ? 10
8. प्रक्रिया को समझाइए :
(क) ब्लॉक प्रिंटिंग
(ख) स्क्रीन प्रिंटिंग। 10